

den Tanke, som laa til Gund for det, kunde han fuldt ud tiltræde, og Ordføreren for Partiet Venstre, det ærede Medlem fra Sæby (Pinstrup), udtalte sig ogsaa meget anerkendende om det. Han sagde blandt andet: „Jeg vil for mit og mit Partis Vedkommende sige, at vi principielt er imod alt Fæste af enhver Art, og vi maa ganske særlig være imod den Form for Fæste, som her er Tale om, da den er den alleruheldigste Form for Fæste“. Det ærede Medlem gjorde saa nærmere Rede for, hvorfor Partiet Venstre i høj Grad var imod dette Fæsteforholds Opretholdelse, og udtalte derunder blandt andet: „Derfor har Lovforslaget i Princippet afgjort min Sympati“. Ogsaa Partiet Højres Ordfører, det ærede Medlem fra Ærø (Sporon-Fiedler), udtalte sig i Tilslutning til det i Lovforslaget fremsatte. „I det store og hele“, sagdedet ærede Medlem, „kan jeg give dette Lovforslag min Tilslutning. Det er jo en ganske irrational Ordning, der findes derovre paa Bornholm, den er i allerhøjeste Grad inhuman og lidet stemmende med Tidens Krav“. Og det ærede Medlem sluttede med at udtale sin Tilslutning til Lovforslaget og sit Haab om, at det allerede i den daværende Rigsdags-samling maatte kunne blive gennemført. Lovforslaget kom saa til en Udvalgsbehandling, en grundig Udvalgsbehandling, og selv om Tilslutningen til dets Tanker indenfor Udvalget ikke var fuldt saa varm, som den var under Behandlingen her i Tinget, opnaaedes der dog indenfor Udvalget for det første at faa Forholdet fuldt belyst. Vi fik foretaget de Undersøgelser, som var nødvendige for at skønne over, i hvor høj Grad dette Fæsteforhold endnu eksisterede, og fik derunder oplyst, at man ogsaa andre Steder end paa Bornholm havde Fæstere af den Art. Det ærede Medlem fra Helsingør (Christian Rasmussen), som talte her i Dag, omtalte saaledes et Fæsteforhold, der, saa vidt jeg kunde skønne af det ærede Medlems Tale, var af ganske samme Art som dette særlige bornholmske Fæste, idet Forholdet, saa vidt jeg kunde forstaa, var saaledes i den Egn, hvorom det ærede Medlem talte, at en Mand ejede Jorden, og en anden, nemlig Brugeren af Jorden, ejede Bygningerne, og Jorden var lejet ud paa et vist Antal Aar, og efter dette Aaremaals Udløb havde Brugeren af Jorden, altsaa Ejeren af Huset, ingen Ret til at blive der mere. Han kunde ligesom Sneglen tage Huset paa Nakken og flytte bort med det; men han havde ikke Lov til at være der mere, fordi Kontraktforholdet nu var afsluttet. Saaledes

fik vi oplyst, at det ogsaa var andetsteds i Landet, og saa vidt jeg forstod det ærede Medlem fra Svendborg (Wenzel Neergaard), pegede ogsaa det ærede Medlem paa Forhold andetsteds i Landet, der havde en noget lignende Karakter som dette superficiære Fæste, jeg her omtaler. Vi var ogsaa enige om indenfor Udvalget, at det Lovforslag, vi havde til Behandling, burde omfatte ikke alene det særlige bornholmske Lejeforhold eller Fæsteforhold, men ogsaa alle lignende Fæsteforhold, hvor de fandtes i hele Landet. Derom var hele Udvalget enigt, og Flertallet indenfor Udvalget samlede sig om et Forslag, som var noget lempeligere end det oprindelige, og som vi mente havde bedre Betingelser for at blive gennemført i begge Rigsdagens Ting. Dette Forslag var det Mening at føre ned til Behandling her i Salen og i hvert Fald at faa vedtaget i dette høje Ting; men Rigsdagsarbejdets Afbrydelse af andre Grunde i Juni Maaned 1914 medførte, at det ikke kom til Behandling her i Tinget. Vi husker jo alle, hvorledes hele Arbejdet standsede paa Grund af Begivenheder i det andet høje Ting, og Udvalget nøjedes derfor med at afgive en Beretning om sit Arbejde.

Den Stilling, som Partiordførerne havde taget til Sagen, havde imidlertid vakt Forhaabninger hos disse Folk — hvad enten vi nu skal kalde dem Fæstere eller Lejere; thi jeg giver det ærede Medlem, som har talt om dette Spørgsmaal ogsaa her i Dag, Ret i, at noget egentligt Fæsteforhold er det jo ikke, og det var maaske korrekttere at kalde det for et Lejeforhold. Disse Folk, som er dette Brugsforhold, hvad enten vi nu kalder det for et Lejeforhold eller et Fæsteforhold, havde altsaa faaet Haab om, at der a Lovgivningsmagten vilde blive truffet en Ordning, som kunde hjælpe dem ud af den vanskelige Stilling, de faktisk kom i ved Kontraktforholdets Afbrydelse, og jeg stillede til den højtærede Landbrugsminister under Finanslovdebatten i Fjor en Forspørgsel om, hvorledes den højtærede Minister saa paa Spørgsmaalet, hvorledes den højtærede Minister tænkte sig, at Sagen kunde blive ordnet, og om vi kunde vent os et Forslag fra Ministeren om dette Forholds Afløsning eller i alt Fald dets Ordning. Den ærede Landbrugsminister svarede — det findes i Rigsdagstidenden for 1915—16 pag. 758 —, at han var villig til at fremsætte et Lovforslag om Afløsning af de superficiære Fæste. Han udtalte endvidere at dette Fæsteforhold efter hans Mening vanskeligt kunde komme ind under det al-